

S 190 Haw

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

2006

del. 1

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

Dette er Havforskningsinstituttet

VISJON

Kunnskap og råd for rike og reine hav- og kystområde.

AMBISJON

Vi skal være internasjonalt leiande innan marin forskning og rådgiving.

VERDIAR

Alt vårt arbeid skal byggje på integritet, skaparglede, samspel og respekt.

Med nærare 700 tilsette er Havforskningsinstituttet det største marine forskingsmiljøet i Noreg. Hovudansvaret vårt er å forske for å kunne gi råd til det offentlege om akvakultur og om økosystema i Barentshavet, Norskehavet, Nordsjøen og den norske kystsona. Derfor er rundt halvparten av verksemda vår finansierte av Fiskeri- og kystdepartementet.

Havforskningsinstituttet har hovudkontor i Bergen, men viktige delar av aktivitetane føregår på avdelinga vår i Tromsø, på forskingsstasjonane i Matre, Austevoll og Flødevigen og på fartøya våre, som til saman er på havet over 1600 døgn i året.

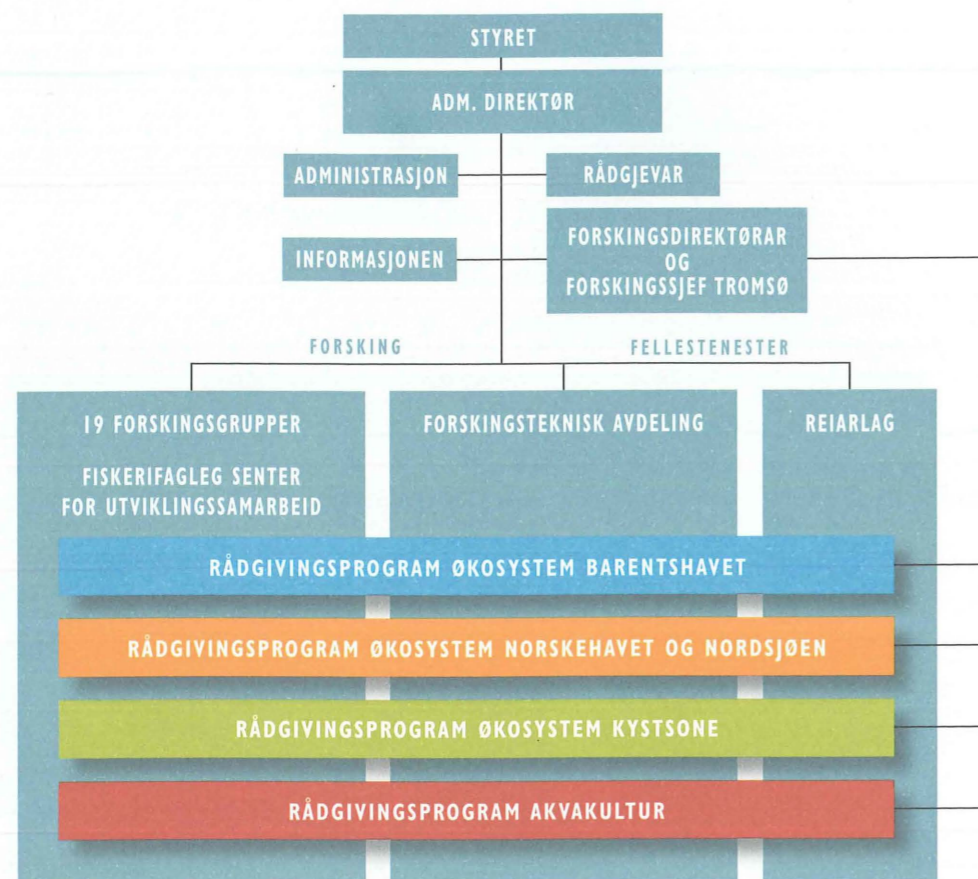
Instituttet har òg ein stor bistandsretta aktivitet gjennom Fiskerifagleg senter for utviklingssamarbeid.

Forskning og råd frå Havforskningsinstituttet skal vere med å leggje grunnlaget for at samfunnet også i framtida skal kunne hauste av dei store verdiane i havet og på kysten.

06v f 02816

551.4609481
8x (2) 481
577.7

► Organisasjon

Den faglege verksemda ved Havforskningsinstituttet er organisert i

- 19 forskingsgrupper
- Fiskerifagleg senter for utviklingssamarbeid
- Forskingsteknisk avdeling

Fire rådgivingsprogram har hand om forvaltingsretta forskning og overvaking for Fiskeri- og kystdepartementet. Programma utgjer om lag halvparten av aktiviteten ved instituttet.

TILSETTE¹

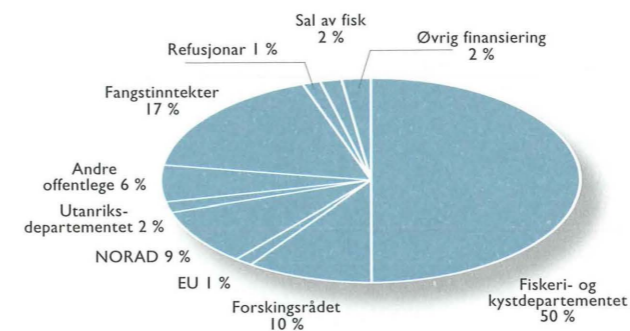
	Bergen	Tromsø	Flødevigen	Matre	Austevoll	Sum
Forskarar	132	18	11	8	13	181
Teknisk personell	167	9	14	16	20	234
Administrativt personell	67	3	3	2	2	77
Sjøfolk	106	0	0	0	0	106
Sum	472	30	28	26	35	590

Andre typar stillingar

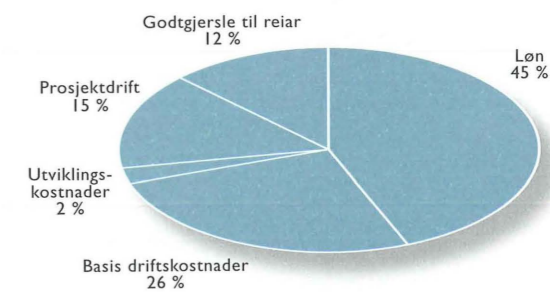
Stipendiatar	26
Postdoktorar	12
Forskingssjef II	12
Reinhaldarar	6
Lærlingar	7
Arbeidsmarknadsstillingar	1
Sum	64

1) Tilsette per juni 2006. Grunna deltidstillingar samsvarer ikkje talet på tilsette med talet på årsverk.

ØKONOMI

Inntekter 2005
Til saman 680 mill. kroner

Utgifter 2005
Til saman 678 mill. kroner

► Forskingsgrupper

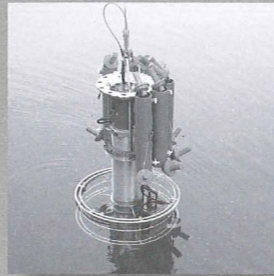
FISKEBESTANDAR OG ØKOSYSTEM – BARENTSHAVET
Gruppa overvaker og forskar på livet i Barentshavet, som grunnlag for råd til forvaltninga.

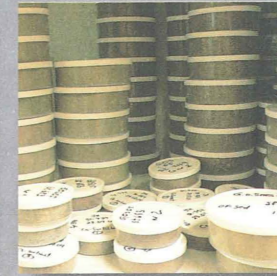
FISKEBESTANDAR OG ØKOSYSTEM – NORSKEHAVET OG NORDSJØEN
Gruppa overvaker fiskeressursane i Norskehavet og Nordsjøen, og forskar på kva som påverkar variasjonen i mengde; som fiske, klima og bestandane sin påverknad på kvarandre.

ØKOSYSTEM I KYSTSONA
Gruppa studerer korleis økosystema i kystsona er oppbygde og fungerer, og identifiserer truslar og tålegrenser for menneskelege påverknader.

OSEANOGRAFI OG KLIMA
Gruppa overvaker og forskar på fysiske og klimatiske forhold som påverkar dei marine økosystema.

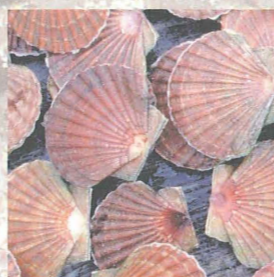
MARIN MILJØKVALITET
Overvaking av kjemisk forureining i norske havområde for å sjå korleis det påverkar livsvilkåra og kvaliteten på livet i havet.

PLANKTON
Forskning og overvaking omkring plante- og dyreplankton og deira rolle i marine økosystem.

FISKERI OG BESTAND
Gruppa utviklar system for datainnsamling frå fiskeria og forskar for å kvalitetssikre og forbetre desse data for bruk i bestandsberekningar. Forsking på djuphavsartar og fiskesystematikk.

SKALDYR
Gruppa overvaker og forskar på artar som lever nært botnen og på havbeite av utvalde skaldyrartar som hummar, muslingar og kamskjel.

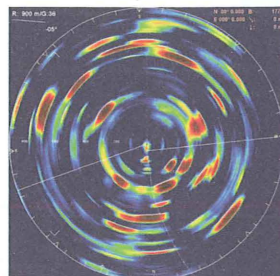
SJØBOTNHABITAT
Kartlegging og tilstandsvurdering av naturtyper og biologisk mangfald på havbotnen. Forsking på botndyra si betydning i økosystemet.

Havforskningsinstituttet i nord

Fiskebestandane og økosystemet i Barentshavet har hatt førsteprioritet ved Havforskningsinstituttet i mange tiår. Vi følgjer tilstanden til dei viktigaste kommersielle fiskebestandane, utviklinga av temperatur og klima samt forureiningssituasjonen. I 2003 samla vi alle desse granskingane i tre årlege økosystemtokt som dekkjer heile Barentshavet frå kysten av Troms og Finnmark til iskanten nord for Svalbard. Målingar av alle komponentar i økosystemet på same tid gir oss nytt og betre grunnlag for å forstå dei økologiske samanhengane. No kan vi lettare studere forholdet mellom rovdyr og byttedyr, og deira utbreiing i høve til fysiske tilhøve som temperatur og straum.

Livet på havbotnen

Botndyra har ein viktig plass i økosystema i havet. Sjøpølser, svamp, skjel, sjøstjerner og korallar omgjer organisk avfall til næring for planteplanktonet – graset i havet – og inngår slik i krinsløpet under vatn. Forskingsgruppa Botnhabitat skal betre vår kunnskap om det biologiske mangfaldet i havet og botndyra si rolle i økosystemet. Gjennom MAREANO-programmet kartlegg no Havforskningsinstituttet botnfaunaen i Barentshavet, medan eit nytt forskingssamarbeid med Russland skal studere kva for effektar botntråling, klimaendringar, olje- og gassutvinning og innførte artar som kongekrabbe har på botndyrsamfunna.

OBSERVASJONSMETODIKK

Utvikle teknologi, metodar og modellar for innsamling av informasjon om fiskeressursane og økosystemet.

SJØPATTEDYR

Gruppa overvaker og forskar på bestandane av sel og kval i norske farvatn.

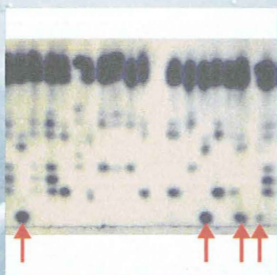
ANSVARLEG FANGST

Med basis i kunnskap om fiske-åtferd skal gruppa hjelpe norsk fiskerinæring, fiskeriforvaltning og andre avdelingar ved instituttet med utvikling av miljø- og ressursvenlege fangstmetodar samt utvikle betre metodikk for prøvetaking av marine organismar.

POPULASJONGENETIKK

Genetisk karakterisering av ville bestandar og artar i oppdrett, inkludert artar under domestisering. Kartleggje omfang av rømte havbruksorganismar.

MARIN GENOMFORSKING

Etablere metodar for å studere samansetjing og funksjon til arvestoffet i marine artar.

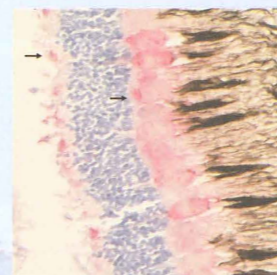
VEKST- OG REPRODUKSJONSFYSIOLOGI

Gruppa skal bygge opp kunnskap om korleis miljøet påverkar vekst og kjønnsmodning hos fisk.

FISKEVELFERD OG OPPRETTSMILJØ

Gruppa skal bidra til akseptabel dyrevelferd og effektiv produksjon av akvatiske organismer ved å etablere kunnskap som forebygger stress, smerte og sjukdom.

FISKEHELSE OG SJUKDOM

Forsking på spreiring av sjukdom mellom ulike artar; immunforsvaret til fisk og forebyggjande behandling for oppdrettsfisk og skaldyr.

FØR, FØRING OG KVALITET

Kunnskap om mekanismar for opptak og utnytting av næringsemne i før til oppdretta og ville organismar samt korleis dette påverkar velferda til organismen.

REKRUTTERINGS- OG ÅTFERDSBIOLOGI

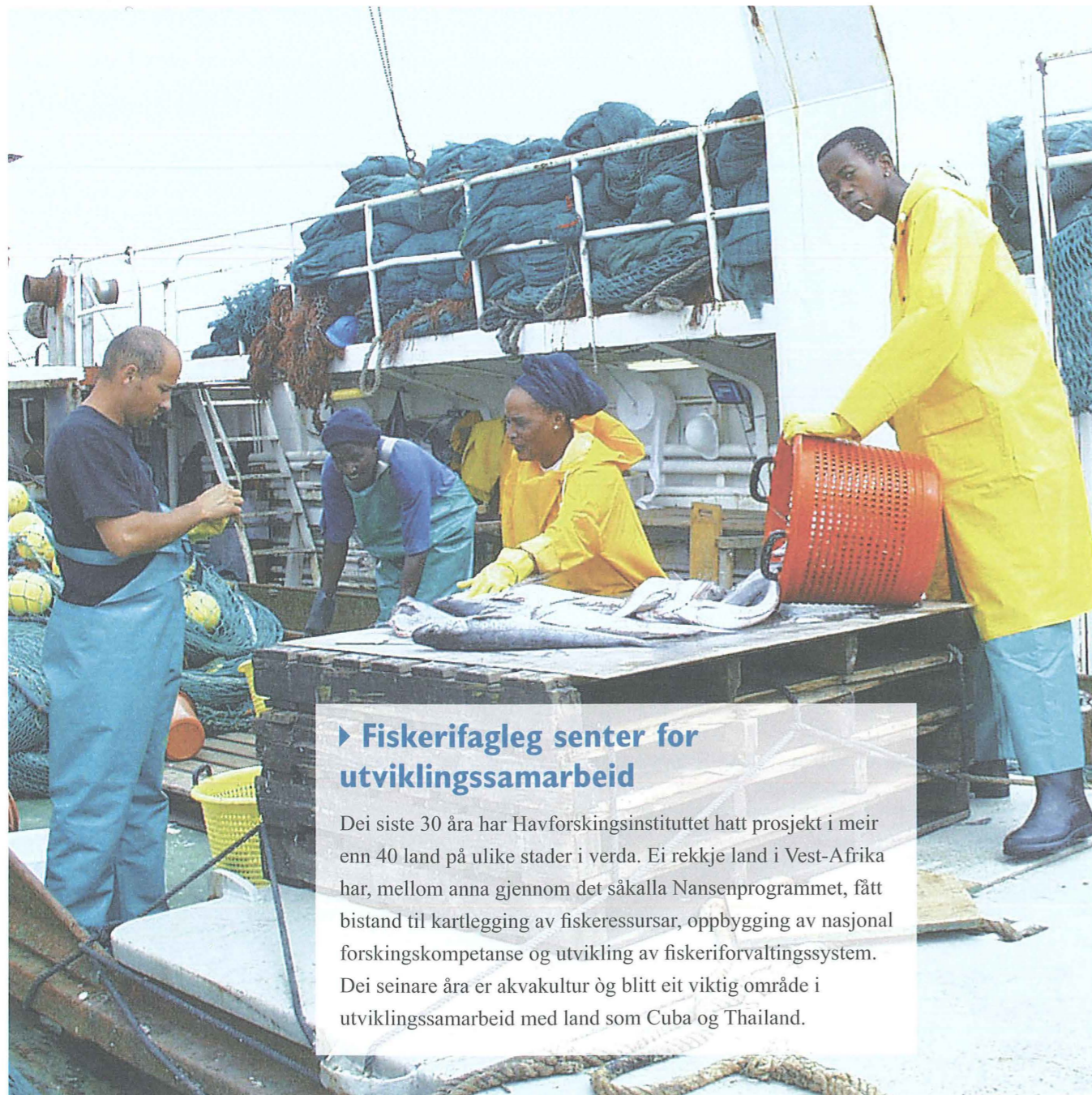
Gruppa jobbar med unge livsstadium, for å forstå sentrale samanhengar i naturen som påverkar produksjonen av egg og larver og studere åtferdsmonster i samheng med miljø, byttedyr/bytte-forhold og dyras sansevner.

Miljøeffektar av havbruk

Ein vedvarande vekst i norsk oppdrettsnæring føreset at effektane på miljøet blir haldne innafør gitte grenserveddiar. Slike effektar kan til dømes vere spreiring av lakselus og overføring av arvestoff frå rømt fisk til villfisk. For å fastsetje kva som er akseptabel miljøbelastning, treng vi kunnskap om økologiske interaksjonar. Havforskningsinstituttet har den fleirfaglege kompetansen og dei fasilitetane som skal til for å levere denne kunnskapen til forvaltninga. Forsking på økologiske effektar av havbruk er eit av satsingsområda våre innan akvakultur.

Klimaeffektar

Endringar i klimaet kan få store konsekvensar for økosystema i havet. Samansetjinga av artar kan bli forstyrra, og fisken sin vekst, vandring og utbreiing kan endre seg. Eit varmare Barentshav kan til dømes føre til at torsken utvidar beiteområdet lenger nord og aust, og nye artar som kolmule og makrell beveger seg inn frå sør. Kva som skjer med balansen i økosystemet når nye artar blir introduserte på denne måten, veit vi ingenting om. Det er eit av våre største kunnskapshol. Havforskningsinstituttet har overvaka utviklinga av klimaet i norske havområde sidan 1920-talet gjennom regelmessige undersøkingar av temperatur, straum og saltinnhald i vatnet. Forskingsgruppa Oseanografi og klima har ansvaret for denne overvakninga og studerer effektane av klimaet på økosystema i havet. Gjennom Bjerknes senter for klimaforskning blir dette arbeidet sett i ein større samanheng og bidreg til forståinga av globale og regionale klimaendringar.

► Fiskerifagleg senter for utviklingssamarbeid

Dei siste 30 åra har Havforskningsinstituttet hatt prosjekt i meir enn 40 land på ulike stader i verda. Ei rekkje land i Vest-Afrika har, mellom anna gjennom det såkalla Nansenprogrammet, fått bistand til kartlegging av fiskeressursar, oppbygging av nasjonal forskingskompetanse og utvikling av fiskeriforvaltningssystem. Dei seinare åra er akvakultur òg blitt eit viktig område i utviklingssamarbeid med land som Cuba og Thailand.

► Internasjonalt samarbeid

Norsk fiske skjer i hovudsak på bestandar som vi deler med andre land, og dei fleste problemstillingar knytte til havmiljøet er av internasjonal karakter. Derfor er Havforskningsinstituttet ein viktig rådgivar i internasjonale organisasjonar og kommisjonar.

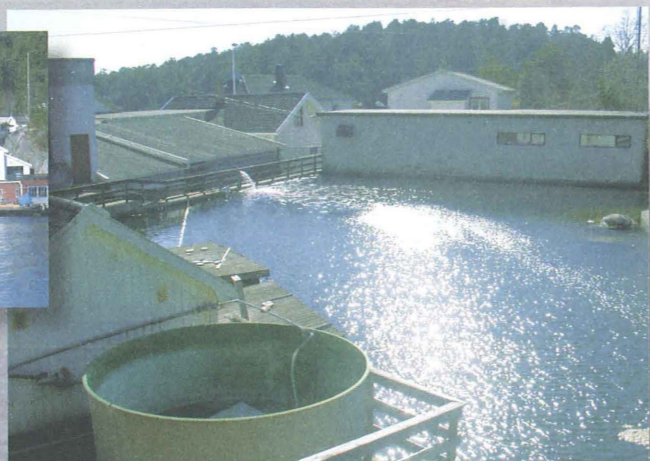
I 2006 sit forskarar frå instituttet mellom anna som leiar av Den internasjonale hvalfangstkommisjonen sin vitenskapskomité og av den øvste vitenskaplege komiteen – Consultative Committee – i Det internasjonale råd for havforskning.

I forskinga er samarbeid sikra gjennom omfattande deltaking i internasjonale prosjekt og gjennom avtaler med systerinstitutt verda over. Samarbeidet med det russiske havforskningsinstituttet PINRO står i ei særstilling og starta allereie for 50 år sidan.

► Stasjonane

Forskningsstasjonen Austevoll blei oppretta i 1978 og har mellom anna vore verdsleiande i forskning på oppdrett av kveite og torsk.

Forskningsstasjonen Flødevigen ved Arendal vart oppretta i 1882 og er ein av dei eldste i Europa. Instituttet si kystsoneforskning vert leia herifrå.

Ved **Forskningsstasjonen Matre** nord for Bergen er det forska på oppdrett av laksefisk sidan 1971, ti år før lakseoppdrett skaut fart i Noreg. Fleire av metodane som er utvikla her, er no i bruk verda over.

Studier av fiskeåtferd har fått auka merksemd ved stasjonen. Forskarane ønskjer å finne ut kva som gjer at fisken trivst, og kva som kan stresse den og ta frå den matlysta. Nye og topp moderne fasilitetar gir mellom anna moglegheit til å detaljstyre temperatur-, salt- og oksygenivå i vatnet og registrere fiskens reaksjonar på endringar i omgevnaaden.

Slike eksperiment kan òg nyttast for å studere ulike artars vekst, kjønnsmodning og gyting under varierende tilhøve og betre vår forståing for desse mekanismane også hos vill fisk.

G.O. SARS

BYGGJEÅR: 2003
4067 BRT.
77,5 M

JOHAN HJORT

BYGGJEÅR: 1990
1828 BRT.
64,4 M

G.M. DANNEVIG

BYGGJEÅR: 1979
171 BRT.
27,9 M

HÅKON MOSBY

BYGGJEÅR: 1980
701 BRT.
47,2 M
EIGAR:
UNIVERSITETET I
BERGEN

DR. FRIDTJOF NANSEN

BYGGJEÅR: 1993
1444 BRT.
56,8 M
EIGAR:
NORAD

► Fartøy

Havforskningsinstituttet har ansvar for drifta av fem store forskingsfartøy. Forskningsfartøya er dei viktigaste reiskapane for innsamling av data innan marine ressursar og miljø.

TOKTOVERSIKT

Fartøy	Toktdøgn
G.O. Sars	317
Johan Hjort	300
Håkon Mosby	309
G.M. Dannevig	174
Dr. Fridtjof Nansen	349
Fangst	162
Leigefartøy	1 048
Sum	2 659

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
AVDELING TROMSØ

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN MATRE

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN AUSTEVOLL

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN FLØDEVIGEN

► Lokaltetar

I Bergen har Havforskningsinstituttet kontor og laboratorium i fleire bygg på Nordnes.

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
Institute of Marine Research

Nordnesgaten 50 – Postboks 1870 Nordnes
NO-5817 Bergen
Tlf: 55 23 85 00 – Faks: 55 23 85 31
E-post: post@imr.no

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
AVDELING TROMSØ

Sykehusveien 23, Postboks 6404
NO-9294 Tromsø
Tlf: 77 60 97 00 – Faks: 77 60 97 01

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN FLØDEVIGEN

Nye Flødevigveien 20
NO-4817 His
Tlf: 37 05 90 00 – Faks: 37 05 90 01

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN AUSTEVOLL

NO-5392 Storebø
Tlf: 55 23 85 00 – Faks: 56 18 22 22

HAVFORSKINGSINSTITUTTET
FORSKINGSSTASJONEN MATRE

NO-5984 Matredal
Tlf: 55 23 85 00 – Faks: 56 36 75 85

REIARLAGAVDELINGA

Tlf: 55 23 85 00 – Faks: 55 23 85 32

INFORMASJONEN

Tlf: 55 23 85 00 – Faks: 55 23 85 55
E-post: informasjonen@imr.no

www.imr.no

Fiskeridirektoratet Biblioteket

06VF02816